

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT PORZĄDKU I BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO

KPB-4100-02-01/2013

Nr ewid. 77/2013/P/13/091/KPB

Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2012 roku
w części 15/00 Sądy powszechne

Warszawa czerwiec 2013 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2012 roku
w części 15/00 Sądy powszechne**

p.o. Dyrektora Departamentu Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Marek Bieńkowski

Zatwierdzam:

Marian Cichosz

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 10 czerwca 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

I. OCENA OGÓLNA I SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI.....	4
II. ZAŁĄCZNIKI	18
Załącznik 1. Dochody budżetowe	18
Załącznik 2. Wydatki budżetowe	19
Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia.....	22
Załącznik 4. Wydatki budżetu środków europejskich.....	23
Załącznik 5. Kalkulacja oceny końcowej części	24
Załącznik 6. Wykaz jednostek objętych kontrolą.....	25
Załącznik 7. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli	26

I. Ocena ogólna i synteza wyników kontroli

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wykonanie budżetu państwa za 2012 r. w części 15/00 Sądy powszechne.

Ocena została sformułowana na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej w Ministerstwie Sprawiedliwości, czterech sądach apelacyjnych (SA)², dwóch sądach okręgowych (SO)³ i w 13 sądach rejonowych (SR)⁴. Wykaz jednostek objętych kontrolą stanowi załącznik nr 6 do informacji. Na ocenę ogólną złożyły się oceny cząstkowe w poszczególnych obszarach, obejmujących realizację dochodów i wydatków budżetowych oraz wydatków budżetu środków europejskich, księgi rachunkowe, sprawozdawczość, jak również nadzór Ministra Sprawiedliwości i poszczególnych dyrektorów sądów apelacyjnych nad gospodarką finansową.

Zgodnie z przyjętymi w NIK kryteriami dokonywania oceny, powyższe oceny cząstkowe nie wpłynęły na obniżenie ogólnej oceny wykonania budżetu państwa w części 15/00. Kalkulacja oceny końcowej stanowi załącznik nr 5 do informacji.

Synteza

Zaplanowane w ustawie budżetowej na 2012 r.⁵ w części 15/00 dochody w wysokości 2.120.653 tys. zł, zrealizowano w kwocie 2.150.676,8 tys. zł, tj. 101,4% planu. Uzyskano je głównie z tytułu wniesionych opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych z tytułu postępowania sądowego, a także opłat za czynności egzekucyjne i za zabezpieczenie należności. Wydatki planowane w wysokości ogółem 6.081.977,4 tys. zł, zrealizowano w kwocie 6.006.223,3 tys. zł, tj. w 98,8% planu po zmianach, z tego wydatki budżetu krajowego planowane w wysokości 6.081.251,5 tys. zł zrealizowano w kwocie 6.005.497,4 tys. zł (tj. 98,8% planu po zmianach), a wydatki budżetu środków europejskich, planowane w wysokości 725,9 tys. zł, zrealizowano w 100%. Wydatki poniesione ze środków budżetu państwa zostały przeznaczone głównie na realizację zadania sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy.⁶ Badanie 0,6% dochodów i 2,4% wydatków budżetu krajowego oraz 34,2% wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych w części 15/00 wykazało, że podległe jednostki na obszarach kontrolowanych apelacji rzetelnie zrealizowały dochody, a wydatków (poza nielicznymi przypadkami) dokonywały w sposób celowy, gospodarny i zgodny z obowiązującymi przepisami.

Dysponent główny sprawował nadzór nad wykonaniem budżetu w części 15/00 stosownie do przepisów art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷ m.in. dokonując kwartalnych ocen przebiegu realizacji dochodów i wydatków budżetowych.

Stwierdzone w wymiarze finansowym nieprawidłowości w wydatkach na kwotę 9.506,9 tys. zł stanowiły 0,2% ogółu wydatków zrealizowanych w części 15/00. Dotyczyły one głównie:

- przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁸ - Pzp (np. w SR w Koninie),

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik/>

² Sądy Apelacyjne w Gdańsku, Katowicach, Krakowie i Poznaniu.

³ Sądy Okręgowe w Gdańsku i Kielcach.

⁴ Sądy Rejonowe w: Toruniu, Świeciu, Włocławku, Tczewie, Dąbrowie Górniczej, Mikołowie, Bytomiu, Skarżysku - Kamiennej, Tarnowie, Pile, Koninie, Poznań - Stare Miasto i Nowej Soli.

⁵ Ustawa budżetowa z dnia 2 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 273).

⁶ Zadanie 18.1. *Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy powszechne i wojskowe* realizowane w ramach funkcji 18 budżetu państwa w układzie zadaniowym „Sprawiedliwość”.

⁷ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

czy też z pominięciem przepisów tej ustawy (w SO w Kielcach i SA w Poznaniu), na które w 2012 r. wydatkowano 9.232 tys. zł,

- dokonania w SR w Koninie wydatków budżetowych w łącznej kwocie 26,6 tys. zł, przekraczających obowiązujący na dany dzień plan finansowy, co było niezgodne z art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 162 pkt 3 ustawy o finansach publicznych,
- nieuzasadnionego zlecenia w SR w Koninie i w Pile zadań na podstawie 36 umów cywilnoprawnych na kwotę 125,7 tys. zł znajdujących się w zakresach obowiązków pracowników tych sądów,
- zapłaty w SR w Koninie łącznej kwoty 122,6 tys. zł za usługi sprzątnięcia pomieszczeń, ochronę mienia i konwój, odśnieżanie powierzchni zewnętrznych i utrzymania w sprawności technicznej zainstalowanych systemów i instalacji, które nie zostały jeszcze w pełni wykonane, co było niezgodne z postanowieniami umów zawartych z wykonawcami tych usług i stanowiło naruszenie zasady gospodarowania środkami publicznymi określonej w art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

Ponadto w dziewięciu kontrolowanych Sądach stwierdzono, niezgodne z obowiązującymi przepisami sporządzenie sprawozdań budżetowych. Skutkowało to m.in. ujęciem w sprawozdaniach z wykonania planu dochodów (Rb-27) należności w łącznej kwocie 22.138,2 tys. zł, których termin płatności przypadał na kolejne lata budżetowe (co stwierdzono w SA w Katowicach, SR w Dąbrowie Górniczej, Bytomiu, Mikołowie, Poznań - Stare Miasto, Koninie, Pile i Toruniu) jak również niewykazaniem w sprawozdaniu z realizacji wydatków (Rb-28) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z) zobowiązań wymagalnych w wysokości ogółem 52,5 tys. zł, wynikających z prawomocnych na 31 grudnia 2012 r. orzeczeń sądowych (w SR w Koninie i Poznań - Stare Miasto).

Stwierdzono również nieprawidłowości w systemie rachunkowości oraz funkcjonowaniu mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych w 10 kontrolowanych Sądach (w SO w Kielcach i Gdańsku oraz SR w: Koninie, Nowej Soli, Poznań - Stare Miasto w Poznaniu, Mikołowie, Bytomiu, Dąbrowie Górniczej, Tczewie i Toruniu).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa za 2012 r. w części 15/00 przez Ministra Sprawiedliwości oraz przez prezesów, dyrektorów bądź kierowników finansowych:

- Sądów Apelacyjnych w: Poznaniu, Gdańsku, Krakowie,
- Sądów Rejonowych w: Skarżysku-Kamiennej, Nowej Soli, Świeciu, Włocławku, Tarnowie i Tczewie.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości wykonanie budżetu państwa za 2012 r. przez prezesów, dyrektorów bądź kierowników finansowych:

- Sądu Apelacyjnego w Katowicach,
- Sądów Okręgowych w Kielcach i Gdańsku,
- Sądów Rejonowych w: Bytomiu, Mikołowie, Dąbrowie Górniczej, Toruniu, Pile i Poznań - Stare Miasto w Poznaniu.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie wykonanie budżetu państwa za 2012 r. przez Dyrektora Sądu Rejonowego w Koninie.

Uwagi końcowe i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli poza dochodami i wydatkami z budżetu środków europejskich w pozostałych kontrolowanych obszarach stwierdziła nieprawidłowości i uchybienia o różnym stopniu istotności.

Ustalenia kontroli wskazują zwłaszcza na potrzebę wprowadzenia większej dyscypliny w zakresie realizacji wydatków publicznych, w celu zapewnienia ich zgodności z obowiązującymi przepisami, zwłaszcza w zakresie przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, czy przestrzegania limitu wydatków określonych w planach finansowych.

Wskazane jest również podjęcie skutecznych działań w celu zapobieżenia wystąpieniu przypadków nieuzasadnionego zlecenia na zewnątrz zadań będących w kompetencji pracowników sądów, czy dokonywania płatności za niezrealizowane usługi.

Należy również dostosować przyjęte w sądach zasady rachunkowości do obowiązujących przepisów, jak również poprawić skuteczność nadzoru oraz doskonalić przyjęte procedury kontroli zarządczej w zakresie operacji finansowych i gospodarczych czy w zakresie sporządzania sprawozdań budżetowych, w celu zapewnienia działania systemów rachunkowości zgodnie z obowiązującymi przepisami i zapewnienia rzetelności danych ujmowanych w sprawozdaniach finansowych.

W związku z nieprawidłowościami występującymi w kontrolowanych sądach, NIK zwraca uwagę na konieczność zintensyfikowania działań nadzorczych Ministra Sprawiedliwości i dyrektorów sądów apelacyjnych nad podległymi jednostkami, w zakresie wykonania budżetu państwa, stosownie do posiadanych kompetencji.

Ważniejsze wyniki kontroli

Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie roczne łączne sprawozdania budżetowe dysponenta części 15/00 - Sądy powszechne:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N)⁹,
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków UE i innych (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich (Rb-28UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, roczne łączne sprawozdania:

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z)⁹.

Pokazują one prawdziwy i rzetelny obraz dochodów i wydatków w 2012 r. Sporządzono je prawidłowo, na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach podległych dysponentów i terminowo¹⁰ przekazano do Ministerstwa Finansów i Głównego Urzędu Statystycznego. Jednakże z uwagi na niżej wymienione błędy stwierdzone w sprawozdaniach jednostkowych, roczne łączne sprawozdania dysponenta głównego: Rb-27, Rb-28 i Rb-Z nie przekazują prawdziwego i rzetelnego obrazu należności i zobowiązań wymagalnych w nich wykazanych.

W wyniku badania wiarygodności ksiąg rachunkowych w 19 kontrolowanych sądach NIK stwierdza, że sporządzone przez nie roczne jednostkowe sprawozdania budżetowe – z wyjątkiem sprawozdań sporządzonych w SO w Gdańsku i sprawozdań Rb-27 z apelacji katowickiej (z tego SA w Katowicach, SR w Dąbrowie Górniczej, Bytomiu i Mikołowie) oraz SR Poznań - Stare Miasto, w Koninie, Pile i Toruniu oraz sprawozdań Rb-28 i Rb-Z w SR w Koninie i Poznań - Stare Miasto – sporządzone zostały terminowo i prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej i pokazują prawdziwy i rzetelny obraz dochodów, wydatków oraz należności i zobowiązań w 2012 r. W związku z powyższym NIK opiniuje te sprawozdania pozytywnie.

⁹ Sprawozdanie kwartalne za IV kwartał 2012 r.

¹⁰ Zasady sporządzania i terminy przekazywania sprawozdań Minister Finansów określił w rozporządzeniach: z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103), z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247) oraz z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766).

Stwierdzone nieprawidłowości w jednostkowych sprawozdaniach sporządzonych w SO w Gdańsku, apelacji katowickiej (z tego SA w Katowicach, SR w Dąbrowie Górniczej, Bytomiu i Mikołowie) oraz SR Poznań - Stare Miasto, Koninie, Pile i Toruniu, polegały na:

- sporządzeniu rocznych sprawozdań budżetowych w SO w Gdańsku na podstawie zapisów niewprowadzonych do ksiąg rachunkowych, co było niezgodne z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹¹ (uor) oraz z § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej. Wynikało to z błędnej interpretacji zasad funkcjonowania programu komputerowego. Powyższe stwierdzono również w przypadku większości sprawozdań sporządzanych w trakcie roku przez SO w Gdańsku i SR w Mikołowie. Ponadto sprawozdania roczne Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-N i Rb-BZ1 sporządzone w SO w Gdańsku zostały sporządzone z opóźnieniem (wynoszącym od czterech do ośmiu dni), w stosunku do obowiązującego terminu. Opóźnienia w tym zakresie (wynoszące od jednego do czterech dni) występowały również w przypadku większości sprawozdań sporządzanych w tym sądzie w trakcie roku. Wynikało to z faktu, iż sprawozdania SO w Gdańsku jako dysponenta III stopnia pozostawały w sądzie i nie były dalej przekazywane.
- wykazaniu w sprawozdaniach Rb-27 należności w łącznej kwocie 22.138,2 tys. zł (z tego w kontrolowanych jednostkach - 4.029,5 tys. zł), których termin płatności przypadał na kolejne lata budżetowe, co było niezgodne z § 9 ust. 2 pkt 2 załącznika nr 37 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej. Wynikało to z uznania należności sądowych za szczególną kategorię, w związku z czym ewidencjonowano je jako należności krótkoterminowe, dotyczące danego roku, niezależnie od ustalonego terminu ich zapłaty. Powyższe stwierdzono w apelacji w katowickiej - 19.578,4 tys. zł (z tego: w SA w Katowicach - 103 tys. zł, SR w Dąbrowie Górniczej - 594,8 tys. zł, Bytomiu - 547,6 tys. zł, Mikołowie - 224,3 tys. zł) oraz w SR Poznań - Stare Miasto (1.433,8 tys. zł), SR w Koninie (738,8 tys. zł), SR w Pile (146,7 tys. zł) oraz SR w Toruniu (240,5 tys. zł). Stanowiło to 0,8% ogółu należności wykazanych w łącznym rocznym sprawozdaniu Rb-27 za 2012 r.
- niewykazaniu w sprawozdaniu Rb-28 i Rb-Z za IV kwartał 2012 r. zobowiązań wymagalnych w wysokości ogółem 52,5 tys. zł, wynikających z prawomocnych na 31 grudnia 2012 r. orzeczeń sądowych, co było niezgodne z § 13 ust. 3 pkt 7 załącznika nr 37 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej i § 2 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 9 do rozporządzenia w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych. Wynikało to z opóźnień w przekazywaniu ww. orzeczeń do komórek finansowych. Powyższe stwierdzono w SR w Koninie (46,5 tys. zł) i SR Poznań - Stare Miasto (6 tys. zł). Stanowiło to 3,5% ogółu zobowiązań wymagalnych wykazanych w łącznym rocznym sprawozdaniu Rb-28 za 2012 r. i 3% zobowiązań wykazanych w sporządzonym za IV kwartał 2012 r. sprawozdaniu Rb-Z.
Nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono również w sprawozdaniach sporządzonych w trakcie roku w SR Poznań - Stare Miasto, z uwagi na ujęcie w miesiącu innym, niż wskazywała na to rzeczywista data operacji dowodów dotyczących wypłat wynagrodzeń dla biegłych sądowych, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 i art. 20 ust. 1 uor. Skutkiem tego, w trakcie 2012 r. nie wykazano we właściwym okresie zobowiązań wynikających z 28 orzeczeń sądowych w łącznej kwocie 36 tys. zł.

W związku z powyższym, NIK opiniuje pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości ww. roczne sprawozdania budżetowe tych jednostek, poza sprawozdaniami Rb-27, Rb-28 i Rb-Z sporządzonymi w SR w Koninie i SR Poznań - Stare Miasto oraz sprawozdaniem Rb-27 sporządzonym w SR w Pile, które NIK opiniuje negatywnie.

Księgi rachunkowe

W wyniku przeprowadzonego w 19 sądach (czterech SA, dwóch SO i 13 SR) badania systemu rachunkowości (w tym księgowości komputerowej) i funkcjonujących w ramach mechanizmów kontroli zarządczej, operacji finansowych i gospodarczych oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych, jak również

¹¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 330.

bezpośredniego badania 3.175 dowodów i zapisów księgowych o łącznej wartości 140.793,6 tys. zł (w tym 2.908 dowodów na kwotę 110.507,7 tys. zł wybranych metodą monetarną¹² oraz 267 dowodów na kwotę 30.285,9 tys. zł dobranych celowo), NIK stwierdziła nieprawidłowości i uchybienia w różnej skali i zakresie w 12 sądach, tj. w 63,2% skontrolowanych jednostek¹³.

Skuteczność funkcjonowania systemów rachunkowości i procedur kontroli NIK ocenia:

- pozytywnie w dziewięciu kontrolowanych sądach, tj. 47,4% jednostek objętych kontrolą (SA w: Gdańsku, Poznaniu, Katowicach i Krakowie oraz SR w: Pile, Tarnowie, Skarżysku-Kamiennie, Świeciu i Włocławku),
- pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości w ośmiu kontrolowanych sądach, tj. 42,1% jednostek objętych kontrolą (SO w Kielcach i Gdańsku oraz SR w: Nowej Soli, Mikołowie, Bytomiu, Dąbrowie Górniczej, Tczewie i Toruniu),
- negatywnie w dwóch kontrolowanych sądach, tj. 10,5% jednostek objętych kontrolą (SR w Koninie i Poznań - Stare Miasto).

Negatywne oceny i stwierdzone nieprawidłowości w 10 ww. sądach w zakresie systemu rachunkowości, poprawności formalnej dowodów, ich kontroli bieżącej i dekretacji, wynikają głównie z:

- niezamieszczenia w polityce rachunkowości stosowanych w jednostkach zasad w zakresie odstępstw od księgowania zakupów na kontach rozrachunkowych (SO w Kielcach oraz SR w Bytomiu, Mikołowie i Toruniu), czy pełnego opisu funkcjonującego systemu informatycznego, zawierającego opis algorytmów i parametrów, bądź wszystkich zasad ochrony danych (SO w Kielcach oraz SR w Bytomiu i Tczewie), do czego zobowiązywały przepisy art. 10 ust. 1 i 2 uor.;
- niespełnienia przez funkcjonujący w SR w Toruniu system księgowości komputerowej wymogów w zakresie: kontroli poprawności i sekwencji dat, wymuszania zamykania miesięcy księgowania, rozróżniania czynności wykonywanych ręcznie od automatycznych; ewidencjonowania daty dokumentu źródłowego i daty księgowania; nieoznaczania wydruków dokonywanych w oparciu o dane robocze (z bufora); braku automatycznego nadawania daty księgowania, co było niezgodne z art. 13 ust. 3 i 5, art. 23 ust. 1 i 5, art. 23 ust. 2 pkt 1 i 2 uor.;
- numerowania w SR w Mikołowie kont analitycznych dochodów niezgodnie z obowiązującą klasyfikacją dochodów¹⁴, poprzez dodanie cyfry „0” na początku zamiast na końcu numeru paragrafu;
- niedostosowania¹⁵ zakładowego planu kont do wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości¹⁶ (SO w Kielcach oraz SR w Koninie, Bytomiu, Toruniu, Nowej Soli i Mikołowie), bądź dokonania tej aktualizacji z opóźnieniem (SR Poznań - Stare Miasto). Skutkiem tego np. w SR w Bytomiu, Mikołowie i Dąbrowie Górniczej przedawnienia i umorzenia należności sądowych ujmowano w księgach rachunkowych na koncie 720 - *Przychody z tytułu dochodów budżetowych*, zamiast na koncie 761 - *Pozostałe koszty operacyjne*;
- nieprawidłowej dekretacji 10 dokumentów na kwotę 72,4 tys. zł, polegającej na braku wskazania w SR w Nowej Soli klasyfikacji budżetowej (osiem dokumentów na kwotę 57,8 tys. zł), bądź

¹² Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

¹³ Tj. w SO w Kielcach i Gdańsku, oraz SR w Nowej Soli, Pile, Koninie, Poznań - Stare Miasto, Mikołowie, Bytomiu, Dąbrowie Górniczej, Tczewie, Toruniu i Świeciu.

¹⁴ Określoną w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38 poz. 207 ze zm.).

¹⁵ Powyższe dotyczy zasad funkcjonowania kont 80 - Środki trwale w budowie (inwestycje), 245 - Wpływy do wyjaśnienia, 720 - Przychody z tytułu dochodów budżetowych, 750 - Przychody finansowe, 976 - Wzajemne rozliczenia między jednostkami, 990 - Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym, 992 - Zapewnienie finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa.

¹⁶ Rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289).

niewskazaniu w SR w Koninie wszystkich kont, na których ujęto dokument (dwa dokumenty na kwotę 14,6 tys. zł), co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 6 uor.;

- nierzetelnej kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej 32 dowodów na kwotę 361 tys. zł, w wyniku czego m.in. niezgodnie ze stanem faktycznym, potwierdzono zgodność wykonania usługi z umową, co było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Dokumenty te pozytywnie zweryfikowano, mimo że wystawiono je w terminach wcześniejszych niż określono to w umowach, za realizację usług dotychczas niezrealizowanych, bądź na kwoty wyższe niż wynikało to z umów. Powyższe stwierdzono w SR w Koninie (14 dowodów na kwotę 172,5 tys. zł) oraz SR Poznań - Stare Miasto (dwa dowody na kwotę 112,4 tys. zł). Ponadto stwierdzono brak przeprowadzenia kontroli merytorycznej w SR w Tczewie (14 dowody na kwotę 72,5 tys. zł) i SR w Nowej Soli (dwa dowody na kwotę 3,6 tys. zł);
- dokonania w SR w Nowej Soli poprawek w pięciu dowodach na kwotę 51 tys. zł, w sposób inny niż określono to w art. 22 ust. 3 uor;
- dokonania w ewidencji księgowej 19 zapisów na kwotę 465,8 tys. zł, niezgodnie z dokumentami źródłowymi, głównie w zakresie daty operacji i dowodu księgowego, jak również danych identyfikacyjnych dowodu i operacji, co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 1 i 2 uor. Powyższe stwierdzono w SO w Gdańsku (dwa zapisy na kwotę 95,4 tys. zł) oraz SR Poznań - Stare Miasto (12 zapisów na kwotę 330,5 tys. zł), Koninie (trzy zapisy na kwotę 18 tys. zł) i Nowej Soli (dwa zapisy na kwotę 21,9 tys. zł). Błędy systematyczne w tym zakresie stwierdzono w SR w Mikołowie, gdzie jako datę operacji gospodarczej podawano datę wprowadzenia zapisu do ksiąg, w SR w Toruniu, gdzie nie zamieszczono dat dokonania operacji gospodarczej i dat dowodu oraz w SR w Nowej Soli, gdzie zamiast daty operacji gospodarczej wskazywano datę wprowadzenia zapisu do ksiąg, lub datę zatwierdzenia dokumentu.

Błędy w tym zakresie stwierdzono również w SR w Pile i Świeciu, jednakże z uwagi, iż ich wartość nie przekroczyła progów istotności przyjętych w przedmiotowej kontroli, nie miało to wpływu na ocenę skuteczności funkcjonowania w tych jednostkach systemów rachunkowości i procedur kontroli.

Wiarygodność ksiąg rachunkowych¹⁷ Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej w 16 kontrolowanych sądach¹⁸, a w odniesieniu do sprawozdawczości rocznej w 13 kontrolowanych sądach¹⁹. Nieprawidłowości z uwagi na które NIK ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości sprawozdania bieżące w SO w Gdańsku i SR w Mikołowie i Poznaniu - Stare Miasto, jak również sprawozdania roczne w SO w Gdańsku oraz SR w: Dąbrowie Górniczej, Bytomiu, Mikołowie, Poznań - Stare Miasto, Toruniu, zostały przedstawione w podrozdziale *Sprawozdawczość*.

Budżet państwa

Dochody

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie rzetelność planowania i realizację w 2012 r. dochodów budżetu państwa w części 15/00. W wyniku kontroli sądów, w których przeprowadzono badanie dochodów w łącznej kwocie 12.733,8 tys. zł, tj. 0,6% ogółu dochodów zrealizowanych w części 15/00 i 8,9% dochodów zrealizowanych w tych jednostkach, nie stwierdzono nieprawidłowości. Dochody były rzetelnie pobierane oraz przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w terminach

¹⁷ Tj. prawidłowość ewidencji transakcji w urządzeniach księgowych wpływająca na sprawozdawczość.

¹⁸ SA w Gdańsku, Katowicach, Poznaniu, Krakowie i SO w Kielcach oraz SR w Nowej Soli, Pile, Koninie, Tarnowie, Skarżysku-Kamiennej, Bytomiu, Dąbrowie Górniczej, Tczewie, Toruniu, Świeciu i Włocławku.

¹⁹ SA w Gdańsku, Katowicach, Poznaniu i Krakowie, SO w Kielcach oraz SR w Nowej Soli, Pile, Koninie, Tarnowie, Skarżysku-Kamiennej, Tczewie, Świeciu i Włocławku.

określonych w obowiązujących przepisach²⁰. W związku z powyższym realizację dochodów NIK oceniła pozytywnie we wszystkich kontrolowanych jednostkach.

Dochody budżetowe zrealizowane w części 15/00 - Sądy powszechne w 2012 r. wyniosły 2.150.676,8 tys. zł, tj. 101,4% kwoty planowanej (2.120.653 tys. zł) i 100,9% dochodów wykonanych w 2011 r. Zrealizowano je w całości w dziale 755 - *Wymiar sprawiedliwości*, głównie w rozdziale 75502 - *Jednostki sądownictwa powszechnego*, z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych z tytułu postępowania sądowego, a także opłat za czynności egzekucyjne i za zabezpieczenie należności (77,7% ogółu dochodów części). Wyższe wykonanie dochodów wynikało głównie z uzyskania wyższych niż planowano wpływów z różnych dochodów (o 113,5%) oraz z wpływów z usług (o 21,6%), tj. z tytułów trudnych do precyzyjnego oszacowania.

Dane dotyczące dochodów budżetowych przedstawiono w załączniku nr 1 do informacji.

Na koniec 2012 r. w części 15/00 wystąpiły należności budżetowe pozostałe do zapłaty w kwocie 705.042,0 tys. zł, w tym zaległości stanowiły kwotę 550.772,9 tys. zł. W porównaniu do wielkości wykazanych na koniec 2011 r. należności ogółem były niższe o 53.079,5 tys. zł (o 7%), a zaległości niższe o 31.355,8 tys. zł (o 5,4%). Zaległości dotyczyły głównie grzywien, mandatów i kar pieniężnych od osób fizycznych (w kwocie 337.806,8 tys. zł, tj. 61,3% ogółu zaległości) oraz wpływów z opłat i kosztów sądowych (w kwocie 184.165 tys. zł, tj. 33,4% ogółu zaległości). Zmniejszenie zaległości wynikało przede wszystkim ze zmniejszenia przypisu należności sądowych w 2012 r., wzrostu uiszczeń należności uzyskanych w trybie rozłożenia na raty oraz zwiększenia zakresu stosowania kar zastępczych, tj. w przypadku bezskuteczności egzekucji, zamiany kary grzywny na pracę społecznie użyteczną lub karę pozbawienia wolności. W 2012 r. w sądach powszechnych umorzono należności sądowe w łącznej kwocie 103.157 tys. zł. W 2012 r. uiszczenia należności w drodze rozłożenia na raty objęły łączną kwotę 110.178 tys. zł (co stanowiło 21,5% łącznej kwoty wyegzekwowanych należności sądowych w 2012 r.), a kolejne 116.764 tys. zł stanowiły należności rozłożone na raty, pozostające jeszcze do zapłaty wg stanu na 31 grudnia 2012 r. W ramach należności pozostałych do zapłaty na 2012 r. odroczone termin spłaty grzywien w kwocie 6.665 tys. zł.

Wydatki

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie²¹ planowanie i wydatkowanie środków budżetowych w części 15/00 budżetu państwa.

Stwierdzone w tym zakresie nieprawidłowości nie przekroczyły progów istotności przyjętych w przedmiotowej kontroli. Wpłynęły jednak na oceny realizacji wydatków w poszczególnych sądach. W związku z powyższym realizację wydatków NIK ocenia negatywnie w SO w Kielcach i SR w Koninie, pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości w SA w Poznaniu, SO w Gdańsku i SR w Pile oraz pozytywnie w pozostałych jednostkach.

Wydatki budżetu państwa w części 15/00 w ustawie budżetowej na 2012 r. zostały określone w wysokości 6.080.714 tys. zł. W trakcie roku, w efekcie przeniesień środków z rezerw celowych budżetu państwa w kwocie 409,4 tys. zł oraz dokonanego przez Ministra Sprawiedliwości przeniesienia wydatków z części 37 - *Sprawiedliwość* w kwocie 128,1 tys. zł (na współfinansowanie projektu *Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości* realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki), zwiększono je per saldo o 537,5 tys. zł, tj. do kwoty 6.081.251,5 tys. zł. Zgłoszone przez poszczególnych dysponentów części 15/00 wydatki zostały zaplanowane racjonalnie i oszczędnie, a dokonywane w trakcie roku zmiany w planie wydatków wynikały z konieczności zabezpieczenia bieżącego finansowania zadań i były zgodne z art. 171 ustawy o finansach publicznych, w związku z art. 178 § 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo

²⁰ Zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa (Dz. U. Nr 245, poz. 1637 ze zm.).

²¹ Powyższa ocena nie obejmuje wydatków na zakup siedziby SO w Gdańsku i SR Gdańsk Pld, z uwagi na brak wglądu do dokumentacji dotyczącej jej zakupu, zatrzymanej przed rozpoczęciem kontroli NIK przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

o ustroju sądów powszechnych²² (Pusp) oraz zakresem udzielonych upoważnień. Dokonane przez Ministra Sprawiedliwości zmiany w planie wydatków części 15/04 związane z zakupem nieruchomości dla potrzeb sądownictwa gdańskiego (Sądu Okręgowego i Sądu Rejonowego Gdańsk Północ w Gdańsku), zostały dokonane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zrealizowane wydatki w części 15/00 wyniosły 6.005.497,4 tys. zł, tj. 98,8% planu po zmianach. W porównaniu do 2011 r. były one wyższe o 129.056,5 tys. zł, tj. o 2,2%. Niższa realizacja planu wydatków wynikała głównie z niższego wykonania wydatków przeznaczonych na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (m.in. z uwagi na niższą niż planowano obsadę etatów oraz oszczędności z tytułu zwolnień lekarskich), wypłaty świadczeń pieniężnych dla sędziów będących w stanie spoczynku (w związku z przejściem w stan spoczynku mniejszej liczby uprawnionych sędziów) oraz na ryczałty dla kuratorów społecznych²³. Z uwagi na powyższe dysponent główny zgodnie z art. 177 ust. 3 pkt 2 i ust. 4 ustawy o finansach publicznych dokonał w listopadzie i grudniu 2012 r. sześciokrotnie blokad planowanych wydatków w kwocie 60.373,2 tys. zł,²⁴ informując o tym Ministra Finansów.

W strukturze zrealizowanych w 2012 r. wydatków dominujący udział (96,1%) miały wydatki w dziale 755 – Wymiar sprawiedliwości (5.771.303,3 tys. zł - 98,9% planu po zmianach). Poniesione zostały one głównie na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (3.668.851,1 tys. zł), zakup materiałów i usług (733.222,6 tys. zł), wydatki majątkowe (410.467,3 tys. zł - bez współfinansowania) oraz na wydatki związane z postępowaniami sądowymi (402.693,4 tys. zł).

Według grup ekonomicznych, w strukturze zrealizowanych w części 15/00 w 2012 r. wydatków, największy udział miały wydatki bieżące (5.231.949,7 tys. zł) i wydatki majątkowe (410.467,3 tys. zł). Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 362.952,3 tys. zł, a na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE - 128,1 tys. zł.

Limity w poszczególnych podziałkach klasyfikacji budżetowej w części 15/00 nie zostały przekroczone.

Dane o wydatkach budżetowych w 2012 r. przedstawiono w załączniku nr 2 do informacji.

Przeniesiona z rezerw celowych kwota 409,4 tys. zł została wydatkowana w paragrafach klasyfikacji budżetowej wskazanych w decyzjach Ministra Finansów, w wysokości 407,6 tys. zł, tj. w 99,6%. Środki przeznaczono na sfinansowanie wzrostu wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach podległych Ministrowi Sprawiedliwości (381,4 tys. zł, wykorzystane w 99,5%) oraz na realizację przez Sąd Rejonowy w Sosnowcu zadania pn. *Rewaloryzacja zieleni zabytkowej na terenie działki wokół budynku Sądu Rejonowego w Sosnowcu przy ul. 1 Maja 19 i przywrócenie historycznego układu parku pałacowego* (26,2 tys. zł, wykorzystane w 100%).

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 362.952,3 tys. zł, tj. 95,7% planu po zmianach i w porównaniu do 2011 r. były niższe o 8.763,3 tys. zł, tj. o 2,4%. Poniesiono je głównie na uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne (186.326,5 tys. zł).

Wydatki bieżące w 2012 r. wyniosły 5.231.949,7 tys. zł, tj. 98,9% planu po zmianach i były wyższe od wykonania w 2011 r. o 116.690,7 tys. zł, tj. o 2,3%. Dominującą pozycję w tej grupie wydatków (85%) stanowiły wynagrodzenia, pochodne od wynagrodzeń oraz zakupy towarów i usług.

Przeciętne zatrudnienie w 2012 r. w części 15/00 wyniosło 50.483 osoby (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) i w porównaniu do 2011 r. było niższe o 75 osób. Największe różnice wystąpiły w grupie osób nie objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (niższe o 48 osób) oraz sędziów (niższe o 29 osób). Wynikało to głównie z korzystania przez pracowników z urlopów macierzyńskich i wychowawczych, fluktuacji kadr i obowiązujących zasad ustrojowych w zakresie powoływania

²² Dz. U. z 2013 r., poz. 427.

²³ Z uwagi na ograniczenie wydatków na kuratelę społeczną zgodnie z założeniami uzawodowienia kuratorskiej służby sądowej.

²⁴ Tj. 1,0% kwoty planu po zmianach.

na stanowiska sędziowskie, wydłużających proces naboru. Wydatki na wynagrodzenia²⁵ (bez pochodnych) wyniosły 3.323.863 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach. Były one wyższe o 0,9% od wydatków zrealizowanych w 2011 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym) wyniosło 5.487 zł i w porównaniu do 2011 r. było wyższe o 56 zł, tj. o 1%. Największe różnice wystąpiły w grupie nauczycieli (wzrost o 5,1%), referendarzy sądowych (wzrost o 3,9%) oraz asystentów sędziów (wzrost o 2,4%). Wzrost przeciętnego wynagrodzenia w stosunku do 2011 r. spowodowany był m.in. podwyższeniem wynagrodzeń nauczycieli w związku ze zmianą od 1 września 2012 r. wysokości kwoty bazowej²⁶, skutkami przechodzącymi na 2012 r. podwyższenia wynagrodzeń nauczycieli w 2011 r., wyższymi wydatkami z tytułu dodatków za długoletnią pracę, zmianą stawek awansowych oraz awansami ze stanowiska referendarza na stanowisko starszego referendarza, zlikwidowaniem w 2012 r. zróżnicowania wynagrodzenia asystenta sędziego w zależności od miejsca jego zatrudnienia²⁷.

Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w 2012 r. przedstawiono w załączniku nr 3 do informacji.

Badanie 274 umów zlecenia i o dzieło, na realizację których w 2012 r. kontrolowane jednostki wydatkowały 1.055,4 tys. zł wykazało, że zlecone prace zostały wykonane i sfinansowane zgodnie z umowami, prawidłowo odebrane, a wydatków dokonano w ramach limitu określonego w planach finansowych. W dwóch sądach stwierdzono jednakże przypadki zlecenia osobom fizycznym wykonywania zadań należących do zakresów czynności pracowników sądu, na które wydatkowano łącznie 125,7 tys. zł. Zlecone zadania dotyczyły: obsługi administracyjnej oraz czynności księgowych (SR w Koninie – 13 umów na kwotę 72 tys. zł), jak również zadań z zakresu obowiązków służbowych asystentów sędziów²⁸, sekretarzy sądowych, archiwistów oraz osób zatrudnionych w punkcie obsługi interesanta, biurze podawczym i księgowości (SR w Pile - 23 umowy na kwotę 53,7 tys. zł). Jako powód tej sytuacji wskazywano głównie braki kadrowe oraz limitowaną etatyzację w sądach i ograniczenia finansowe, z uwagi na które, nie było możliwe zatrudnienie i sfinansowanie wynagrodzeń dla nowych pracowników. NIK ocenia te działania jako prowadzące do obejścia procedur obowiązujących przy zatrudnianiu pracowników, a tym samym za niecelowe.

Wydatki majątkowe w 2012 r. (zrealizowane w dziale 755 - Wymiar sprawiedliwości, rozdziale 75502 - Jednostki sądownictwa powszechnego) wyniosły 410.467,3 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach i w porównaniu do 2011 r. były wyższe o 21.046,2 tys. zł, tj. o 5,4%. Poniesiono je głównie na realizację 23 zadań inwestycyjnych, polegających m.in. na budowie i modernizacji siedzib sądów (219.271,5 tys. zł) oraz na zakupy inwestycyjne (191.195,8 tys. zł), dotyczące głównie sprzętu informatycznego (89.465 tys. zł) oraz zakupu nieruchomości²⁹ (82.920 tys. zł). Zbadane w kontrolowanych jednostkach wydatki na zakupy inwestycyjne były zgodne z uaktualnionym zakresem rzeczowym planu wydatków na 2012 r. i uzasadnione z punktu widzenia realizowanych zadań. W wyniku zakończonych pięciu zadań inwestycyjnych w 2012 r. uzyskano przyrost 15.589 m² powierzchni oraz zmodernizowano 92 m² powierzchni istniejącej bazy lokalowej jednostek sądownictwa³⁰.

Badanie próby wydatków w kontrolowanych sądach na łączną kwotę 146.335,8 tys. zł (tj. 2,4% wszystkich poniesionych wydatków w części 15/00 oraz 23,8% wydatków zrealizowanych w tych jednostkach) wykazało, że w większości przypadków zrealizowano je zgodnie z obowiązującymi przepisami, gospodarnie, celowo i oszczędnie. Środki publiczne zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, tj. na zakupy materiałów i usług niezbędnych do funkcjonowania jednostek oraz zakupy inwestycyjne, zapewniające głównie bieżące utrzymanie i rozwój infrastruktury

²⁵ Według sporządzonego za IV kwartał 2012 r. sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniu.

²⁶ Zgodnie z ustawą budżetową na rok 2012.

²⁷ Tj. sądu rejonowego, okręgowego lub apelacyjnego.

²⁸ Dotyczących sporządzanie projektów zarządzeń przygotowujących sprawę do rozpoznania z wyłączeniem czynności zastrzeżonych dla sędziów, wstępnej analizy akt sprawy przydzielonych sędziemu do referatu, sporządzanie projektów uzasadnień zaskarżonych orzeczeń, wykonywanie innych czynności związanych ze sprawnością i racjonalnością postępowania.

²⁹ Głównie dla potrzeb sądownictwa gdańskiego (80.007,5 tys. zł).

³⁰ Pozostałych 18 zadań inwestycyjnych planowanych jest do zakończenia w 2013 r. i po 2013 r.

teleinformatycznej. Poza przedstawionymi wcześniej nieprawidłowościami dotyczącymi zawierania umów cywilnoprawnych, pozostałe stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie:

- zrealizowania w SR w Koninie wydatków³¹ w łącznej kwocie 26,6 tys. zł, przekraczających obowiązujący na dany dzień plan finansowy, co było niezgodne z art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 162 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z art. 11 i art. 18c ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych³², stanowi to naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- zapłaty w SR w Koninie łącznej kwoty 122,6 tys. zł za usługi sprzątnięcia pomieszczeń, ochronę mienia i konwój, odśnieżanie powierzchni zewnętrznych i utrzymania w sprawności technicznej zainstalowanych systemów i instalacji, które nie zostały jeszcze w pełni wykonane, co było niezgodne z postanowieniami umów zawartych z wykonawcami tych usług i stanowiło naruszenie zasady gospodarowania środkami publicznymi określonej w art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, zobowiązującym do realizacji wydatków w wysokościach i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Kontrola 56 postępowań o udzielenie zamówień publicznych, w wyniku których zrealizowano w 2012 r. wydatki w kwocie 12.304,6 tys. zł wykazała, że poza czterema zamówieniami udzielonymi w SR w Koninie i Mikołowie oraz SO w Gdańsku, zostały one przeprowadzone zgodnie z procedurami określonymi w ustawie Pzp. Stwierdzone w ww. sądach nieprawidłowości, wynikały głównie z:

- udzielenia w SR w Koninie zamówienia publicznego na świadczenie usług pocztowych dla przesyłek o wadze powyżej 50 gram (o wartości 173,9 tys. zł), w trybie niekonkurencyjnym (z wolnej ręki), mimo, że nie zostały spełnione przesłanki określone w art. 67 ust. 1 pkt 1 lit.a ustawy Pzp, do jego zastosowania, gdyż wybrany wykonawca (Poczta Polska SA), nie jest jedynym potencjalnym wykonawcą usług pocztowych w tym zakresie. Naruszono tym samym zasadę uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców, określoną w art. 7 ust. 1 ustawy Pzp. Na realizację ww. zamówienia w 2012 r. wydatkowano 99,2 tys. zł. Zgodnie z art. 17 ust. 1b pkt 2 (w momencie popełnienia czynu w SR w Koninie - art. 17 ust. 1b pkt 2 lit. a) ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, stanowi to naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- zamieszczenia w SR w Mikołowie w ogłoszeniu oraz w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) zamówienia (przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego) na remont piwnic, kwoty jaką zamawiający może przeznaczyć na realizację zamówienia, co było niezgodne z art. 86 ust. 3 ustawy Pzp. W zamówieniu tym wprowadzono również niedozwolone poprawki w wybranej ostatecznie ofercie, tj. dokonano ośmiu zmian cen jednostkowych materiałów, mających na celu zachowanie kwoty oferty, w związku z uwzględnieniem wyceny wentylatora i krotności przy wywozie ziemi, co było niezgodne z art. 87 ust. 2 pkt 3 ustawy Pzp. Ponadto umowę z wykonawcą podpisano przed dokonaniem przez niego wpłaty zabezpieczenia należytego wykonania umowy, co było niezgodne z postanowieniami SIWZ. Na realizację ww. zamówienia w 2012 r. wydatkowano 67,2 tys. zł;
- opóźnień w SO w Gdańsku i SR w Mikołowie (wynoszące od czterech do 12 miesięcy)³³ w przekazaniu ogłoszeń o udzieleniu zamówienia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich³⁴, czy Biuletynie Zamówień Publicznych, co było niezgodne z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy Pzp.

³¹ Dotyczy wydatków zrealizowanych w okresie od 20 do 28 grudnia 2012 r. na wynagrodzenia bezosobowe, zakup energii oraz zakup usług pozostałych.

³² Dz. U. z 2013 r., poz. 168.

³³ W SO w Gdańsku dotyczy to ogłoszenia o udzielonym zamówieniu na ochronę obiektów sądowych, które przekazano ww. Urzędowi ponad cztery miesiące po zawarciu umowy z wykonawcą. W SR w Mikołowie dotyczy to ogłoszenia o udzieleniu zamówienia na usługi pocztowe, które przekazano ww. Urzędowi ponad 12 miesięcy po zawarciu umów oraz ogłoszenie o udzieleniu zamówienia na remont piwnic, które zamieszczono w BZP po upływie ponad 12 miesięcy od daty zawarcia umowy, jak również ogłoszenie o udzieleniu zamówienia dodatkowego na remont piwnic, które przekazano po upływie ponad 9 miesięcy od daty zawarcia umowy.

³⁴ Obecnie Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

Ponadto w dwóch sądach stwierdzono nieprawidłowość dotyczącą udzielenia zamówień w łącznej kwocie 14.551,5 tys. zł, których wartość przekraczała równowartość 14 tys. EUR, z pominięciem zasad określonych w ustawie Pzp, co stanowiło naruszenie art. 3 ust. 1 pkt 1, art. 4 pkt 8 oraz art. 7 ust. 3 ustawy Pzp. Powyższe dotyczy zamówień udzielonych:

- w SO w Kielcach na roboty remontowo-budowlane i dostawy o łącznej wartości 14.490,3 tys. zł, zleconych instytucji gospodarki budżetowej, podległej Ministrowi Sprawiedliwości, z uwagi na co błędnie uznano, że fakt ten zwalnia ze stosowania przepisów ustawy Pzp. W 2012 r. na realizację ww. usług wydatkowano 9.112,4 tys. zł;
- w SA w Poznaniu na bieżące prowadzenie kroniki Sądu oraz uzupełnienie wpisów za okres wcześniejszy na kwotę 61,2 tys. zł, co wynikało z błędnego obliczenia wartości szacunkowej zamówienia³⁵. W 2012 r. na realizację ww. usługi wydatkowano 20,4 tys. zł. W wyniku kontroli NIK zmniejszono wartość wynagrodzenia określoną w umowie z ww. wykonawcą.

Zgodnie z art. 17 ust. 1b pkt 1 (w momencie popełnienia czynu w SA w Poznaniu - art. 17 ust. 1 pkt 1) ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, stanowi to naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Zobowiązania na koniec 2012 r. w części 15/00 wyniosły 401.357,7 tys. zł i były wyższe o 31,8% niż kwota zobowiązań na koniec 2011 r. Powstały głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (274.023,0 tys. zł) oraz wydatków majątkowych (81.257,9 tys. zł). Ich wzrost w stosunku do 2011 r. wynikał głównie z zakupu siedziby dla potrzeb sądownictwa gdańskiego. Zobowiązania wymagalne na koniec 2012 r. wyniosły 1.480,7 tys. zł i były wyższe o 175,4% niż kwota zobowiązań na koniec 2011 r. Głównie (w 76,3%) dotyczyły one zasądzonych przez sądy odszkodowań na rzecz osób fizycznych i prawnych, które stają się wymagalne w dacie uprawomocnienia się wyroków.

Wydatki budżetu środków europejskich

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie planowanie i wykonanie wydatków budżetu środków europejskich w części 15/00 Sądy powszechne. Wydatki przeznaczone zostały na realizację zadań ujętych w planie finansowym, a dowody i zapisy księgowo potwierdzające ich dokonanie były kompletne i rzetelne.

W ustawie budżetowej na 2012 r. nie planowano w części 15/00 wydatków z budżetu środków europejskich. W trakcie roku Minister Finansów zwiększył plan wydatków w tym zakresie o kwotę 725,9 tys. zł, poprzez przeniesienie wydatków z części 37 Sprawiedliwość, w celu zapewnienia środków na realizację projektu pn. „Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL). Zmian tych dokonano w wyniku analizy zakresu i sposobu realizacji projektu uznając, że wydatki te w większym stopniu dotyczą sądów i powinny być sfinansowane z części 15/00.

Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 725,9 tys. zł i stanowiły 100% planu po zmianach. Zostały one poniesione we wszystkich 11 apelacjach na sfinansowanie projektu „Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości” realizowanego w ramach PO KL.

Dane o wydatkach budżetu środków europejskich przedstawiono w załączniku nr 4 do informacji.

W czterech kontrolowanych sądach apelacyjnych, w których były realizowane wydatki z budżetu środków europejskich przeprowadzono badanie wydatków na realizację ww. projektu PO KL, w łącznej kwocie 248,3 tys. zł, tj. 34,2% ogółu wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych w części 15/00. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydatki zostały zrealizowane na cele określone w umowie o dofinansowanie. Prawidłowo i rzetelnie je udokumentowano oraz wykazano w ewidencji księgowej.

³⁵ Przyjęto, że szacunkowa wartość zamówienia jest niższa od wartości brutto zamówienia o wartość podatku VAT, nie uwzględniając, że umowę zawarto z osobą fizyczną, która nie jest płatnikiem tego podatku.

W związku z powyższym NIK pozytywnie ocenia planowanie i realizację wydatków z budżetu środków europejskich w tych jednostkach.

Inne ustalenia kontroli

Realizując określony w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych obowiązek nadzoru i kontroli nad realizacją budżetu części 15/00 przez podległe jednostki, dysponent części dokonywał kwartalnych analiz i ocen przebiegu realizacji dochodów i wydatków budżetowych, a także dotyczących należności sądowych i zaległości budżetowych, zobowiązań (w tym wymagalnych) oraz zatrudnienia. W ramach sprawowanego nadzoru przeprowadził kontrole w siedmiu jednostkach sądownictwa powszechnego (tj. w sześciu sądach okręgowych i w jednym sądzie rejonowym). Kontrole te m.in. dotyczyły prawidłowości prowadzenia gospodarki finansowej przez te jednostki, w tym m. in. realizacji planu wydatków budżetowych i zawierania umów zleceń, a także prawidłowości wypłacania pracownikom wynagrodzeń oraz zamówień publicznych. Przeprowadzono również 13 wizytacji inwestycji realizowanych przez podległych dysponentów. Ponadto mając na uwadze ustalenia kontroli NIK dotyczącej wykonania budżetu państwa w części 15/00 w 2011 r., w trakcie której stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zlecenia przez sądy w drodze umów zlecenia i umów o dzieło sporządzania projektów uzasadnień orzeczeń sądowych osobom, które nie były sędziami lub asystentami sędziego, w czerwcu 2012 r. Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości poinformował Prezesów i Dyrektorów Sądów Apelacyjnych o braku możliwości zawierania i finansowania przez sądy powszechne umów w tym zakresie. Zobowiązał ich jednocześnie do poinformowania podległych jednostek na obszarze apelacji o treści ww. pisma.

Wyniki kontroli w zakresie realizacji, przez dyrektorów czterech kontrolowanych sądów apelacyjnych, nadzoru nad wykonaniem budżetu w zakresie części budżetowych odpowiadających obszarom apelacji nie wykazały nieprawidłowości.

Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne

Wystąpienia pokontrolne skierowano do Ministra Sprawiedliwości, prezesów bądź dyrektorów sądów: apelacyjnych, okręgowych i rejonowych.

Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości (lub też ich usunięcia w trakcie kontroli), NIK nie formułowała wniosków pokontrolnych w wystąpieniach skierowanych do Ministra Sprawiedliwości, prezesów oraz dyrektorów Sądów Apelacyjnych w: Gdańsku, Krakowie i Poznaniu oraz Sądów Rejonowych w: Skarżysku Kamiennej i Tarnowie. W wystąpieniach skierowanych do prezesów bądź dyrektorów pozostałych sądów NIK sformułowała 38 wniosków pokontrolnych, dotyczących głównie:

- wzmocnienia nadzoru i kontroli nad prowadzonymi postępowaniami o udzielanie zamówień publicznych w celu wyeliminowania przypadków postępowania niezgodnego z ustawą Prawo zamówień publicznych,
- dokonywania wydatków zgodnie z postanowieniami umów (za zrealizowane usługi) i zatwierdzonym planem finansowym,
- podjęcia działań organizacyjnych w celu wyeliminowania przypadków zawierania umów zleceń i o dzieło, których przedmiot stanowi realizacja zadań przypisanych pracownikom Sądu,
- zapewnienia prowadzenia ewidencji księgowej należności dochodów budżetowych, w taki sposób, aby można było z niej uzyskać informacje niezbędne do sporządzenia sprawozdania Rb-27 w zakresie wysokości należności, których termin płatności przypada na dany rok budżetowy oraz skorygowanie sprawozdania Rb-27 za 2012 r. o kwoty należności, których termin płatności przypada na kolejny rok budżetowy,

- wprowadzenia w pełni zgodnych z obowiązującym prawem oraz skutecznie działających systemów kontroli finansowej, w tym zwłaszcza dostosowania polityki rachunkowości (i zakładowych planów kont) oraz systemu rachunkowości komputerowej do wymogów ustawy o rachunkowości.

Do wystąpień pokontrolnych skierowanych do Dyrektorów Sądu Rejonowego w Pile, Poznań - Stare Miasto i Koninie oraz Sądu Apelacyjnego w Katowicach i Sądu Okręgowego w Kielcach złożone zostały zastrzeżenia, które zostały rozpatrzone w następujący sposób:

- Uchwałą z dnia 30 kwietnia 2013 r. zgłoszone przez Dyrektora Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu zastrzeżenia dotyczące oceny NIK odnoszącej się do zawyżenia w sprawozdaniu Rb-27 stanu należności, Komisja Rozstrzygająca oddaliła w całości.
- Uchwałą z dnia 9 maja 2013 r. zgłoszone przez Dyrektora Sądu Rejonowego w Koninie zastrzeżenia dotyczące ocen i uwag NIK odnoszących się do negatywnej oceny wykonania budżetu państwa w 2012 r. oraz ustaleń dotyczących dokonywania wydatków z przekroczeniem planu, zawyżenia należności w sprawozdaniu Rb-27, zaniżenia zobowiązań wykazanych w sprawozdaniach Rb-28 i Rb-Z, zawierania umów cywilnoprawnych na zadania należące do zakresu obowiązków pracowników sądu, niedostosowania polityki rachunkowości do wymogów uor, czy nieskutecznych mechanizmów kontroli zarządczej w zakresie operacji finansowych i gospodarczych, Komisja Rozstrzygająca uwzględniła w części dotyczącej: zarzutu braku rzetelności i gospodarności przy zawieraniu umów zleceń, których przedmiot stanowi realizację zadań przypisanych pracownikom sądu; niedostosowania polityki rachunkowości do wymogów uor (oraz związanego z tym wniosku), a także niezgodnego z art. 23 ust. 2 pkt 2 uor podania danych identyfikacyjnych dwóch dowodów księgowych oraz nierzetelnego ustalenia zasad ujmowania w ewidencji księgowej zobowiązań z tytułu zaliczek komorniczych. W pozostałym zakresie Komisja oddaliła zastrzeżenia w całości, utrzymując negatywną ocenę wykonania planu finansowego SR w Koninie.
- Uchwałą z dnia 7 maja 2013 r. zgłoszone przez Dyrektora Sądu Rejonowego w Pile zastrzeżenia dotyczące oceny NIK odnoszącej się do zawyżenia w sprawozdaniu Rb-27 stanu należności oraz sformułowanego wniosku w tym zakresie, Komisja Rozstrzygająca oddaliła w całości.
- Uchwałą z dnia 16 maja 2013 r. zgłoszone przez Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Katowicach zastrzeżenia dotyczące oceny NIK odnoszącej się do zawyżenia w sprawozdaniu Rb-27 stanu należności oraz sformułowanego wniosku w tym zakresie, Komisja Rozstrzygająca oddaliła w całości.
- Uchwałą z dnia 28 maja 2013 r. zgłoszone przez Dyrektora Sądu Okręgowego w Kielcach zastrzeżenia dotyczące oceny NIK odnoszącej się do udzielenia zamówień na roboty remontowo-budowlane i dostawy z pominięciem przepisów ustawy Pzp, Komisja Rozstrzygająca oddaliła w całości.

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne, do NIK wpłynęły odpowiedzi od kierowników 11 kontrolowanych sądów, w których poinformowano o sposobie wykonania 34 wniosków, z których 16 zostało zrealizowanych, a 18 było w trakcie realizacji.

Finansowe rezultaty kontroli

Na finansowe rezultaty kontroli złożyły się nieprawidłowości w kwocie ogółem 32.297 tys. zł, z tego:

- kwoty wydatkowane z naruszeniem prawa w łącznej kwocie 9.258,6 tys. zł, z tego:
 - 9.232 tys. zł - kwota zamówień udzielonych z naruszeniem przepisów ustawy Pzp (SO w Kielcach - 9.112,4 tys. zł, SR w Koninie - 99,2 tys. zł, SA w Poznaniu – 20,4 tys. zł),
 - 26,6 tys. zł – zrealizowanie wydatków z przekroczeniem planu finansowego (SR w Koninie),
- potencjalne finansowe i sprawozdawcze skutki nieprawidłowości w wysokości 721,8 tys. zł dotyczą kwoty zaplanowanej do wydatkowania w SO w Kielcach (646,3 tys. zł) i SR w Koninie (34,7 tys. zł), na realizację zamówień udzielonych z naruszeniem bądź pominięciem przepisów ustawy Pzp,

dotyczących odpowiednio robót remontowo-budowlanych i dostaw oraz usług pocztowych dla przesyłek o wadze powyżej 50 gram oraz kwoty w SA w Poznaniu (40,8 tys. zł), która zostałaby wypłacona wykonawcy wybranemu z pominięciem przepisów ustawy Pzp, gdyby nieprawidłowość ta nie została wykryta i usunięta w trakcie kontroli.

Opis w tym zakresie przedstawiono w podrozdziale *Budżet państwa - Wydatki*.

- kwoty wydatkowane z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami wynoszące 125,7 tys. zł, dotyczą wypłaty wynagrodzeń z tytułu umów zlecenia i o dzieło za wykonanie zadań, które mieściły się w zakresach czynności pracowników (SR w Pile - 53,7 tys. zł, SR w Koninie - 72 tys. zł).

Opis w tym zakresie przedstawiono w podrozdziale *Budżet państwa - Wydatki*.

- sprawozdawcze skutki nieprawidłowości w łącznej kwocie 22.190,6 tys. zł, z tego:
 - 22.138,2 tys. zł – dotyczy zawyżenia wykazanych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 za 2012 r. należności sądowych, poprzez wykazanie w nich należności, których termin płatności przypadał na następujące po 2012 r. lata budżetowe. Powyższe stwierdzono w apelacji katowickiej w łącznej kwocie 19.578,4 tys. zł (w tym w: SR w Dąbrowie Górniczej - 594,8 tys. zł, SR w Bytomiu - 547,6 tys. zł, SR w Mikołowie - 224,3 tys. zł, SA w Katowicach - 103 tys. zł) oraz SR w Toruniu (240,5 tys. zł), SR Poznań - Stare Miasto (1.433,8 tys. zł), SR w Pile (146,7 tys. zł) i SR w Koninie (738,8 tys. zł),
 - 52,5 tys. zł – dotyczy zaniżenia zobowiązań wymagalnych w rocznym sprawozdaniu Rb-28 i sprawozdaniu kwartalnym Rb-Z za IV kwartał (SR w Koninie - 46,5 tys. zł, SR Poznań - Stare Miasto - 6 tys. zł).

Opis w tym zakresie przedstawiono w podrozdziale *Sprawozdawczość*.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wskazującymi na naruszenie dyscypliny finansów publicznych z tytułu dokonania wydatków z przekroczeniem planu finansowego (SR w Koninie) oraz udzielenia zamówień publicznych z naruszeniem przepisów ustawy Pzp (SO w Kielcach, SA w Poznaniu i SR w Koninie), NIK skieruje zawiadomienia do właściwego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych.

II. Załączniki

Załącznik 1. Dochody budżetowe

Lp.	Wyszczególnienie	2011 r.	2012 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa	Wykonanie	%	%
		tys. zł			%	%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 15/00 Sądy powszechne, z tego:		2.132.184,3	2.120.653,0	2.150.676,8	100,9	101,4
1.	Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	2.132.184,3	2.120.653,0	2.150.676,8	100,9	101,4
1.1.	Rozdział 75502 - Jednostki sądownictwa powszechnego	2.131.645,1	2.119.973,0	2.150.608,2	100,9	101,4
1.1.1.	§ 0570 - Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	355.462,7	333.652,0	339.890,1	95,6	101,9
1.1.2.	§ 0580 - Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	1.635,6	233,0	877,8	53,7	376,7
1.1.3.	§ 0690 - Wpływy z różnych opłat	1.639.172,3	1.678.571,0	1.671.201,1	102,0	99,6
1.1.4.	§ 0700 - Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych	25.076,5	25.210,0	25.020,5	99,8	99,2
1.1.5.	§ 0750 - Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	3.620,3	2.555,0	3.792,0	104,7	148,4
1.1.6.	§ 0830 - Wpływy z usług	75.044,4	60.064,0	73.043,2	97,3	121,6
1.1.7.	§ 0840 - Wpływy ze sprzedaży wyrobów	-	-	3,3	x	x
1.1.8.	§ 0870 - Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	213,5	28,0	268,9	125,9	960,4
1.1.9.	§ 0920 - Pozostałe odsetki	5.609,7	6.071,0	7.505,5	133,8	123,6
1.1.10.	§ 0970 - Wpływy z różnych dochodów	25.810,1	13.589,0	29.005,8	112,4	213,5
1.2.	Rozdział 75594 - Dochody państwowej jednostki budżetowej uzyskane z tytułu przejętych zadań, które w 2010r, były realizowane przez gospodarstwa pomocnicze	539,2	680,0	68,6	12,7	10,1
1.2.1.	§ 0830 - Wpływy z usług	539,2	680,0	68,6	12,7	10,1

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

Załącznik 2. Wydatki budżetowe

Lp.	Wyszczególnienie	2011 r.	2012 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem część 15/00 Sądy powszechne*, z tego:		5.876.440,9	6.080.714,0	6.081.251,5	6.005.497,4	102,2	98,8	98,8
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	39,0	151,0	151,0	113,0	289,7	74,8	74,8
1.1.	Rozdział 75076 - Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie UE, z tego:	39,0	151,0	151,0	113,0	289,7	74,8	74,8
1.1.1	§ 4030 Wynagrodzenia osobowe sędziów i prokuratorów oraz asesorów i aplikantów	39,0	151,0	151,0	113,0	289,7	74,8	74,8
2.	Dział 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	178.381,4	197.449,0	197.449,0	186.326,5	104,5	94,4	94,4
2.1.	Rozdział 75312 - Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne, z tego:	178.381,4	197.449,0	197.449,0	186.326,5	104,5	94,4	94,4
2.1.1.	§ 3110 Świadczenia społeczne	178.381,4	197.449,0	197.449,0	186.326,5	104,5	94,4	94,4
3.	Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	5.653.401,2	5.834.570,0	5.834.724,3	5.771.303,3	102,1	98,9	98,9
3.1.	Rozdział 75502 - Jednostki sądownictwa powszechnego, z tego:	5.614.575,5	5.766.394,0	5.791.377,9	5.737.564,5	102,2	99,5	99,1
3.1.1.	§ 3020 Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń.	5.021,7	5.779,0	6.145,1	6.024,5	120,0	104,2	98,0
3.1.2.	§ 3030 – Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	188.208,4	209.538,0	175.521,3	170.367,6	90,5	81,3	97,1
3.1.3.	§ 3050 – Zasadzone renty	38,8	36,0	146,6	145,6	375,3	404,4	99,3
3.1.4.	§ 4010 – Wynagrodzenia osobowe pracowników	1.886.087,9	1.909.618,0	1.905.778,1	1.902.160,7	100,9	99,6	99,8
3.1.5.	§ 4030 – Wynagrodzenia osobowe sędziów i prokuratorów oraz asesorów i aplikantów	1.145.448,7	1.194.757,0	1.160.465,5	1.149.853,1	100,4	96,2	99,1
3.1.6.	§ 4040 – Dodatkowe wynagrodzenie roczne	231.625,9	263.147,0	238.522,2	236.650,0	102,2	89,9	99,2
3.1.7.	§ 4110 – Składki na ubezpieczenia społeczne	309.389,6	326.627,0	350.653,2	340.839,5	110,2	104,4	97,2
3.1.8.	§ 4120 – Składki na Fundusz Pracy	41.071,0	50.747,0	39.745,8	39.347,8	95,8	77,5	99,0
3.1.9.	§ 4140 – Wpłaty na PFRON	28.104,9	-	29.617,7	29.536,4	105,1	-	99,7
3.1.10.	§ 4170 – Wynagrodzenia bezosobowe	181.782,9	182.228,0	184.507,9	182.136,1	100,2	99,9	98,7
3.1.11.	§ 4210 – Zakup materiałów i wyposażenia	182.047,2	147.016,0	181.619,4	180.569,8	99,2	122,8	99,4
3.1.12.	§ 4219 – Zakup materiałów i wyposażenia	33,4	-	-	-	-	-	-
3.1.13.	§ 4220 – Zakup środków żywności	707,5	1.159,0	765,5	751,6	106,2	64,8	98,2
3.1.14.	§ 4230 – Zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	35,4	112,0	39,2	33,2	93,8	29,6	84,7
3.1.15.	§ 4240 – Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	1.919,2	2.613,0	2.035,9	1.986,3	103,5	76,0	97,6
3.1.16.	§ 4250 – Zakup sprzętu i uzbrojenia	-	-	6,8	6,8	-	-	100,0
3.1.17.	§ 4260 – Zakup energii	92.466,1	106.472,0	100.621,6	99.772,2	107,9	93,7	99,2
3.1.18.	§ 4270 – Zakup usług remontowych	126.345,9	120.626,0	109.991,1	109.070,4	86,3	90,4	99,2
3.1.19.	§ 4279 – Zakup usług remontowych	11,8	-	-	-	-	-	-
3.1.20.	§ 4280 – Zakup usług zdrowotnych	1.927,4	2.542,0	1.999,3	1.952,3	101,3	76,8	97,6
3.1.21.	§ 4300 – Zakup usług pozostałych	215.357,9	243.848,0	267.200,5	254.943,4	118,4	104,6	95,4
3.1.22.	§ 4340 – Zakup usług remontowo-konserwatorskich dotyczących obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych	23.205,1	30.379,0	31.436,5	31.302,1	134,9	103,0	99,6
3.1.23.	§ 4350 – Zakup usług dostępu do sieci Internet	2.804,6	5.289,0	3.133,1	3.074,5	109,6	58,1	98,1
3.1.24.	§ 4360 – Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	2.355,6	2.973,0	2.449,0	2.395,3	101,7	80,6	97,8
3.1.25.	§ 4370 – Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	12.590,9	16.956,0	12.070,3	11.908,9	94,6	70,2	98,7
3.1.26.	§ 4380 – Zakup usług obejmujących tłumaczenia	9,2	60,0	30,1	29,4	319,6	49,0	97,7
3.1.27.	§ 4390 – Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	190,9	366,0	312,8	297,9	156,1	81,4	95,2
3.1.28.	§ 4400 – Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe	36.984,9	43.037,0	35.145,5	35.128,5	95,0	81,6	100,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.1.29.	§ 4410 – Podróże służbowe krajowe	20.451,4	21.748,0	23.512,4	23.320,1	114,0	107,2	99,2
3.1.30.	§ 4420 – Podróże służbowe zagraniczne	211,7	380,0	134,2	121,0	57,2	31,8	90,2
3.1.31.	§ 4430 – Różne opłaty i składki	4.344,6	5.649,0	4.831,2	4.764,6	109,7	84,3	98,6
3.1.32.	§ 4440 – Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	59.039,6	57.828,0	59.458,6	59.430,2	100,7	102,8	100,0
3.1.33.	§ 4450 – Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów	23.850,0	25.170,0	25.170,0	25.005,5	104,8	99,3	99,3
3.1.34.	§ 4480 – Podatek od nieruchomości	7.636,5	8.747,0	7.842,1	7.813,7	102,3	89,3	99,6
3.1.35.	§ 4490 – Pozostałe podatki na rzecz budżetu państwa	0,9	2,0	2,0	1,5	166,7	75,0	75,0
3.1.36.	§ 4500 – Pozostałe podatki na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	0,1	1,0	-	-	-	-	-
3.1.37.	§ 4510 – Opłaty na rzecz budżetu państwa	788,7	1 039,0	647,2	634,8	80,5	61,1	98,1
3.1.38.	§ 4520 – Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	436,3	650,0	684,2	676,4	155,0	104,1	98,9
3.1.39.	§ 4530 – Podatek od towarów i usług (VAT)	153,5	100,0	14,7	14,6	9,5	14,6	99,3
3.1.40.	§ 4580 – Pozostałe odsetki	90,6	-	90,4	90,4	99,8	-	100,0
3.1.41.	§ 4590 – Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	187,7	10,0	443,4	443,4	236,2	4.434,0	100,0
3.1.42.	§ 4600 – Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	63,5	-	136,9	136,9	215,6	-	100,0
3.1.43.	§ 4610 – Koszty postępowania sądowego i prokuratorowskiego	381.824,4	393.653,0	405.476,6	402.693,4	105,5	102,3	99,3
3.1.44.	§ 4700 – Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	10.302,1	14.969,0	11.730,1	11.538,7	112,0	77,1	98,4
3.1.45.	§ 6050 – Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	258.506,9	251.077,0	219.290,1	219.271,5	84,8	87,3	100,0
3.1.46.	§ 6060 – Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	130.914,2	119.446,0	191.825,7	191.195,8	146,0	160,1	99,7
3.1.47.	§ 6069 – Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	-	-	128,1	128,1	-	-	100,0
3.2.	Rozdział 75595 - Pozostała działalność, z tego:	38.825,7	68.176,0	43.346,4	33.738,8	86,9	49,5	77,8
3.2.1.	§ 4590 – Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	38.530,5	68.176,0	43.153,7	33.556,4	87,1	49,2	77,8
3.2.2.	§ 4600 – Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	295,2	-	192,7	182,4	61,8	-	94,7
4.	Dział 801 - Oświata i wychowanie	44.619,3	48.544,0	48.927,2	47.754,6	107,0	98,4	97,6
4.1.	Rozdział 80144 - Inne formy kształcenia osobno niewymienione, z tego:	44.619,3	48.544,0	48.927,2	47.754,6	107,0	98,4	97,6
4.1.1.	§ 3020 – Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	65,2	109,0	111,2	88,1	135,1	80,8	79,2
4.1.2.	§ 4010 – Wynagrodzenia osobowe pracowników	30.252,9	32.380,0	32.383,2	32.121,1	106,2	99,2	99,2
4.1.3.	§ 4040 – Dodatkowe wynagrodzenie roczne	2.224,0	2.560,0	2.426,8	2.397,7	107,8	93,7	98,8
4.1.4.	§ 4110 – Składki na ubezpieczenia społeczne	4.734,4	5.307,0	5.685,7	5.605,3	118,4	105,6	98,6
4.1.5.	§ 4120 – Składki na Fundusz Pracy	519,7	858,0	594,2	519,0	99,9	60,5	87,3
4.1.6.	§ 4140 – Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	353,7	-	377,6	374,7	105,9	-	99,2
4.1.7.	§ 4170 – Wynagrodzenia bezosobowe	94,0	39,0	85,5	56,4	60,0	144,6	66,0
4.1.8.	§ 4210 – Zakup materiałów i wyposażenia	957,0	772,0	900,2	838,2	87,6	108,6	93,1
4.1.9.	§ 4230 – Zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	-	3,0	3,0	0,5	-	16,7	16,7
4.1.10.	§ 4240 – Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	161,7	140,0	179,3	156,3	96,7	111,6	87,2
4.1.11.	§ 4260 – Zakup energii	520,7	910,0	777,1	590,3	113,4	64,9	76,0
4.1.12.	§ 4270 – Zakup usług remontowych	477,2	236,0	252,4	228,0	47,8	96,6	90,3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.1.13.	§ 4280 – Zakup usług zdrowotnych	5,9	36,0	23,8	13,2	223,7	36,7	55,5
4.1.14.	§ 4300 – Zakup usług pozostałych	617,8	690,0	639,1	572,6	92,7	83,0	89,6
4.1.15.	§ 4350 – Zakup usług dostępu do sieci Internet	33,7	58,0	44,1	35,8	106,2	61,7	81,2
4.1.16.	§ 4360 – Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	0,9	7,0	5,6	1,5	166,7	21,4	26,8
4.1.17.	§ 4370 – Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	79,4	147,0	114,3	87,8	110,6	59,7	76,8
4.1.18.	§ 4400 – Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe	1.438,0	2.018,0	1.995,0	1.867,0	129,8	92,5	93,6
4.1.19.	§ 4410 – Podróże służbowe krajowe	140,9	173,0	192,4	165,8	117,7	95,8	86,2
4.1.20.	§ 4420 – Podróże służbowe zagraniczne	2,0	2,0	2,0	2,0	100,0	100,0	100,0
4.1.21.	§ 4430 – Różne opłaty i składki	4,2	15,0	5,9	4,5	107,1	30,0	76,3
4.1.22.	§ 4440 – Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1.624,6	1.683,0	1.707,4	1.675,0	103,1	99,5	98,1
4.1.23.	§ 4480 – Podatek od nieruchomości	16,4	27,0	20,7	20,4	124,4	75,6	98,6
4.1.24.	§ 4510 – Opłaty na rzecz budżetu państwa	-	-	3,9	3,9	-	-	100,0
4.1.25.	§ 4520 – Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	4,0	6,0	0,4	0,3	7,5	5,0	75,0
4.1.26.	§ 4610 – Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	30,7	66,0	118,0	76,0	247,6	115,2	64,4
4.1.27.	§ 4700 – Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	260,3	302,0	278,4	253,2	97,3	83,8	90,9

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków.

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2011 r.			Wykonanie 2012 r.			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		osób	tys. zł	zł	osób	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Część 15/00 ogółem, wg. statusu zatrudnienia*:	50.558	3.294.921,2	5.431	50.483	3.323.863,0	5.487	101,0
	osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	30.595	1.376.616,8	3.750	30.547	1.383.730,3	3.775	100,7
	sędziowie	9.924	1.229.553,1	10.325	9.895	1.239.105,3	10.435	101,1
	sądowi kuratorzy zawodowi	5.055	382.987,6	6.314	5.052	385.051,6	6.351	100,6
	asystenci sędziów	2.746	128.603,3	3.903	2.749	131.831,2	3.996	102,4
	referendarze sądowi	1.740	144.402,5	6.916	1.736	149.628,1	7.183	103,9
	nauczyciele	498	32.463,9	5.432	504	34.516,5	5.707	105,1
	asesorzy i aplikanci	0	294,0	x	0	0	x	x
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	0	39,0	x	0	113,0	x	x
1.1.	Rozdział 75076 - Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej	0	39,0	x	0	113,0	x	x
	sędziowie	0	39,0	x	0	113,0	x	x
2.	Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	50.060	3.262.418,3	5.431	49.979	3.289.233,5	5.484	101,0
2.1.	Rozdział 75502 - Jednostki sądownictwa powszechnego	50.060	3.262.418,3	5.431	49.979	3.289.233,5	5.484	101,0
	osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	30.595	1.376.616,8	3.750	30.547	1.383.730,3	3.775	100,7
	sędziowie	9.924	1.229.514,1	10.324	9.895	1.238.992,3	10.434	101,1
	sądowi kuratorzy zawodowi	5.055	382.987,6	6.314	5.052	385.051,6	6.351	100,6
	asystenci sędziów	2.746	128.603,3	3.903	2.749	131.831,2	3.996	102,4
	referendarze sądowi	1.740	144.402,5	6.916	1.736	149.628,1	7.183	103,9
	asesorzy i aplikanci	0	294,0	x	0	0	x	x
3.	Dział 801 - Oświata i wychowanie	498	32.463,9	5.432	504	34.516,5	5.707	105,1
3.1.	Rozdział 80144 - Inne formy kształcenia osobno niewymienione	498	32.463,9	5.432	504	34.516,5	5.707	105,1
	nauczyciele	498	32.463,9	5.432	504	34.516,5	5.707	105,1

* Status zatrudnienia określony w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Załącznik 4. Wydatki budżetu środków europejskich

Lp.	Wyszczególnienie	2011 r.	2012 r.		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa	Budżet po zmianach				Wykonanie
		tys. zł						%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem część 15/00 Sądy powszechne		256,3	0,0	725,9	725,9	283,2	-	100,0
1.	Dział 755 Wymiar sprawiedliwości	256,3	0,0	725,9	725,9	283,2	-	100,0
1.1.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	256,3	0,0	725,9	725,9	283,2	-	100,0
	Rozdział 75502 - Jednostki sądownictwa powszechnego	256,3	0,0	725,9	725,9	283,2	-	100,0
	§ 4217 - Zakup materiałów i wyposażenia	189,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
	§ 4277 - Zakup usług remontowych	67,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
	§ 6067 - Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	0,0	0,0	725,9	725,9	-	-	100,0

Załącznik 5. Kalkulacja oceny końcowej

Oceny wykonania budżetu części (nr, nazwa) dokonano stosując kryteria³⁶ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2012 roku³⁷.

Dochody: 2.150.676,8 tys. zł.

Wydatki (wydatki budżetu krajowego + wydatki budżetu środków europejskich): 6.006.223,3 tys. zł.

Łączna kwota G: 8.156.900,1 tys. zł.

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G$ (0,7363)

Waga dochodów w łącznej kwocie: $Wd = D : G$ (0,2637)

Nieprawidłowości w dochodach: nie stwierdzono. Z uwagi jednak na zawyżenie o 22.138,2 tys. zł (z tego w kontrolowanych jednostkach o 4.029,5 tys. zł), należności wykazanych w rocznym sprawozdaniu o wykonaniu planu dochodów budżetowych (Rb-27), poprzez wykazanie w nim należności, których termin płatności przypadają na kolejne lata budżetowe, ocenę cząstkową dochodów obniżono o jeden punkt.

Ocena cząstkowa dochodów: pozytywna (4)

Nieprawidłowości w wydatkach na w kwotę 9.506,9 tys. zł (tj. 0,16% ogółu wydatków zrealizowanych w części 15/00), dotyczyły udzielonych w SA w Poznaniu, SO w Kielcach i SR w Koninie zamówień z naruszeniem lub pominięciem przepisów ustawy Pzp (9.232 tys. zł), wydatków poniesionych w SR w Koninie za nie w pełni zrealizowane usługi (122,6 tys. zł), czy z przekroczeniem planu finansowego ustalonego na dany dzień (26,6 tys. zł) oraz wypłaty w SR w Pile i Koninie wynagrodzeń z tytułu umów cywilnoprawnych za wykonanie zadań, które mieściły się w zakresach czynności pracowników tych sądów (125,7 tys. zł). Z uwagi iż ww. nieprawidłowości na kwotę 9.258,6 tys. zł stanowiły naruszenie dyscypliny finansów publicznych, jak również uwzględniając:

- niewykazanie zobowiązań wymagalnych w kwocie 52,5 tys. zł w rocznym sprawozdaniu z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28) i sporządzonym za IV kwartał 2012 r. sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z),
- stwierdzone nieprawidłowości dotyczące rachunkowości oraz funkcjonowania mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych w kontrolowanych jednostkach,

ocenę cząstkową wydatków obniżono o jeden punkt.

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna (4)

Wynik końcowy = $Wk: 4 \times 0,2637 + 4 \times 0,7363 = 4$, w związku z czym **ocena końcowa – pozytywna**.

³⁶ <http://www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik/>

³⁷ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrola/analiza-budzetu-panstwa/>

Załącznik 6. Wykaz jednostek objętych kontrolą

Lp.	Nazwa jednostki	Osoba odpowiedzialna za kontrolowaną działalność		Ocena kontrolowanej działalności*
		Imię i Nazwisko	Pełniona funkcja	
Cześć 15/01 Ministerstwo Sprawiedliwości				
1.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Jarosław Gowin	Minister Sprawiedliwości	P
Cześć 15/03 apelacja katowicka				
2.	Sąd Apelacyjny w Katowicach	Ryszard Kurnik	Dyrektor Sądu	P (z)
3.	Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej	Kazimierz Lidwin	Dyrektor Sądu	P (z)
4.	Sąd Rejonowy w Mikołowie	Henryk Sendobry	Dyrektor Sądu	P (z)
5.	Sąd Rejonowy w Bytomiu	Dorota Machnik	Dyrektor Sądu	P (z)
Cześć 15/04 apelacja gdańska				
6.	Sąd Apelacyjny w Gdańsku	Marian Pieńczewski	Dyrektor Sądu	P
7.	Sąd Okręgowy w Gdańsku	Ewa Tomaszewska	p.o. Dyrektora Sądu	P (z)
8.	Sąd Rejonowy w Tczewie	Teresa Sroczyńska	Dyrektor Sądu	P
9.	Sąd Rejonowy w Toruniu	Wiesława Bendlin	Dyrektor Sądu	P (z)
10.	Sąd Rejonowy w Świeciu	Maria Krutnik-Ratkowska	Prezes Sądu	P
11.	Sąd Rejonowy we Włocławku	Monika Janiak	Dyrektor Sądu	P
Cześć 15/05 apelacja poznańska				
12.	Sąd Apelacyjny w Poznaniu	Małgorzata Mrówczyńska	Dyrektor Sądu	P
13.	Sąd Rejonowy w Koninie	Grażyna Anna Waškowska	Dyrektor Sądu	N
14.	Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto	Marcin Izydorczyk	Dyrektor Sądu	P (z)
15.	Sąd Rejonowy w Pile	Elżbieta Klejc	Dyrektor Sądu	P (z)
16.	Sąd Rejonowy w Nowej Soli	Monika Dembowiak	Prezes Sądu	P
Cześć 15/06 apelacja krakowska				
17.	Sąd Apelacyjny w Krakowie	Andrzej Pęczak	Dyrektor Sądu	P
18.	Sąd Rejonowy w Tarnowie	Robert Serafin	Dyrektor Sądu	P
19.	Sąd Okręgowy w Kielcach	Edward Król	Dyrektor Sądu	P (z)
20.	Sąd Rejonowy w Skarżysku - Kamiennej	Emanuela Ziemkiewicz	Dyrektor Sądu	P

* Użyty skrót oznacza: P - ocena pozytywna, P (z) - ocena pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, N - ocena negatywna

Załącznik 7. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
8. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
9. Sejmowa Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka
10. Sejmowa Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej
11. Minister Finansów
12. Minister Sprawiedliwości